

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL II

Nr. 252.

Brașov, Mercuri 16 (28) Noembrie

1888.

Brașov, 15 Noembrie v.

De vemă trece în revistă toate procesele de presă câte din grația guvernului unguresc le-amă avut noi Români în anul acesta, nu vom găsi un singur procuror, care în acușatiunea sa să se fi ținut de obiectul procesului.

Lucrul e foarte ușor de explicat.

Procesele fiind trase de pâră, în scopul de a teroriza naționalitățile și a le face astfel să renunțe la apărarea drepturilor lor, procurorii unguresci sunt în neputință de a combate și a slăbi invinuirile cele drepte, ridicate de presa naționalităților în contra ilegalităților regimului unguresc.

În situațiunea lor critică, reprezentanții regimului, ca acușatori, nevoiți sunt să se ia refugiul la diferite manopere, între cari rolul principal îl joacă terorizarea juraților, de altminterlea destul de infectați de șovinismul agitatorilor unguri dela guvern, din administrație, dela presă, și peste tot alți agitatorilor, cari și-au făcut din șovinism un mijloc de existență.

Acastă tristă experiență, tristă mai ales pentru regim, am făcut-o și acum cu ocaziunea procesului de presă alu învățătorului Albu, ce s'a pertractat din nou la 22 Noembrie în Budapesta.

Procurorului, aflându-se în fața unor adevăruri necontestabile, i-a fost cu neputință a și mărgini acușatiunea în cadrul cestiunilor tratate de acusatul Albu. Nu-i rămânea eșaderă nici lui altceva de făcut, decât să caute, ca și colegii săi în procesele de mai înainte, a teroriza pe jurați, aducându înaintea lucruri, cari n'aveu nici în clină nici în mână cu procesul.

În loc să caute a combate afirmările cuprinse în articuli acușati, a început să vorbească despre războiul Rușilor cu Turcii de acum 11 ani, despre situațiunea europeană de aci și despre șgomotele de război ce țin în lume în continuă neliniște.

Și-a dîșu adecă procurorul: totu n'am eu ce să dîcu contra adevărurilor exprimate de articuli acușati, en să'i spariu deci pe jurați cu războiul, să le spun că Rușii au început să și zângănescă la granița sabia și că lucrul acesta încuragează naționalitățile ca să se plângă totu mai tare de nedreptățile noastre; de aceea, la război cu gazetarii și cu conducătorii lor, ca să le astupăm gura.

Dér pôte că totu nu e destul cu atâta, își va fi mai dîșu procurorul; pôte că nu strică să le mai aducă aminte de Horia și Cloșca, cari nu trebuie să lipsescă dela nici un proces, ba și de Avramă Iancu, desi a fost agitator de bună credință și s'a făcut martir.

Și pornind de aci, procurorul încep să și verse focul pe Români, fiindcă au trăit retrași și nu s'au aruncat în brațele maghiarisării, ca o parte din Șvabii bănățeni și ungurenii, dând a înțelege, că atunci s'ar fi îmbogățit și ei ca Șvabii și n'ar fi săraci; își vîrsă focul pe Români, că au preferit să aibă școle confesionale, refuzându școlele comunale, cu alte cuvinte școlele de maghiarisare.

Și când procurorul a găsit cu cale să accentueze în acest loc, că școlele noastre stau cu mult îndărătul școlilor reformate și evanghelice unguresci, n'a făcut altceva decât să dea expresiune păreri sale de rău, că nu ne-amă făcut credincioși ai bisericei reformate și evanghelice, ci ne-amă alipit cu fanatism la religiunea noastră.

Accentuând procurorul sclavia noastră sub biserica sârbescă, a datu și expresiune mai multu păreri sale de rău, că nenorocirea nu ne-a împins să fim mai bine sclavii bisericei unguresci subjugându-ne maghiarismului naționalitatea; ér faptul că în decursul erei unguresci s'a despărțit biserica românescă de biserica sârbescă, procurorul nu-l pôte cita ca o laudă pentru stăpânirea ungurescă că doră ne-ar voi binele; interesul Maghiarilor deopotrivă ca și alu nostru cere această despărțire și avem convingerea, precum de sigur o are și procurorul, că dacă amă fi ajuns a fi sclavii bisericei unguresci, în casul acesta ori-care s'ar fi încercat aci să ne despărță de ea, ar fi infundat temnița ca răsvăritor.

Necazul cel mare alu procurorului, ca și alu agitatorilor unguri e, că acusatul a scris articuli într'o revistă germană, pe care o citesc străinii și care desătinuesce neajunsurile cele suferite poporul român din partea regimului.

Ei bine, decă regimul ține atâtu de mult, să nu s'audă nimica rău despre el, de ce nu încetăză cu pornirile sale de maghiarisare și de nedreptățire? Chiar faptul proceselor de presă, nu este el o compromitere pentru „liberalul“ guvern unguresc? Nu aduce presa naționalităților mai în fiacare număr dovede despre nedreptățirile ce le suferă ele din partea regimului?

Și cumcă însuși procurorul are cunoscință de toate acestea, ne dovedesce faptul, că s'a ferit în acușatiunea sa de-a se ține de obiectul procesului, pentru că atunci însuși acestu apărător al regimului ar fi ajuns în critica prășiune de a-lu compromite.

Cele ce se petrec cu noi nu dovedesc toleranță, căci nu pôte fi toleranță acolo, unde se aruncă în temnița bărbății cari apără drepturile poporului, din care fac parte.

Și rău face procurorul, când vorbește de „toleranță“ față cu cele trei milioane de Români — nu un milion și jumătate, cum l'a scăpat gura pe d-sa — ca și cum ar vorbi de niște venetici.

Români fiind populațiune băstinașă, pretind să fiă tratați după dreptate și echitate, și nu vor înceta a pretinde realizarea drepturilor lor postulate, apoi măcar de ar merge în infinit seria proceselor de presă.

DIN AFARĂ

„Pol. Corr.“ e informat din Petersburg, că ministrul rus de război, generalul Vannovsky, la ordinul împăratului Alexandru a făcut cunoscut celor 60 de ofițeri bulgari aflați în armata rusă, că dela 1 Ianuarie 1889 nu mai pôte rămâne în armată ca ofițer ai principatului bulgar, și aceia, cari doresc să și păstreze pozițiunea lor, trebuie să intre în serviciu rus. În casul acesta, vor fi trecuți în liste ca ofițeri ai armatei ruse.

Șgomotele despre împingerea trupelor ruse spre granița vestică par a se adevăra, dice „N. fr. Presse.“ La 28 Noembrie a sosit în Voloczysk un batalion din regimentul de infanterie Dnieprovski (dela corpul 12), care staționează până acum în Balta. E vorba d'a sosit, de cumva n'au sosit încă Duminecă, în localitățile dela granița Kupil, Czarno-Ostrau, Czaha-Jarmolince ș. a. mai multe despărțiminte de cavalerie (cazaci). Ofițerii însărcinați cu îngrijirea de quartire, de proviant, de munițiune și de bagagele ofițerilor au sosit deja în numitele localități. După cum e informat din Iași „Războiul“, Rușii lucrează în Reni din răspuțer la restabilirea pontanelor.

„Riforma“ anunță, că în apele insulei Maddalena și anume în canalul della Camicia, canoiera franceză „Etendard“ a trecut peste și încet de tot pe lângă fortificațiile cele noue, apoi peste noapte s'a întors îndărăt și un ofițer de gardă de pe vaporul „Semaphor“ a observat cu un ochianu mai mulți ofițeri franceși pe podul comandantului, cari luau note și desemnau. O corabie de război italiană a pornit spre corveta franceză, care și luă iute cursul către Corsica. Ministrul de marină italiană ia măsuri pentru împedcarea unor asemenea incidente.

Cestiunea limbei

În Austria cestiunea limbei face progrese, mulțumită sistemului de guvernare mai drept și mai echitabil, ce domnesce acolo. Dincolo de Laita egală îndreptățire nu este numai o literă murtă și vorbă goală, ci se și practică, apoi mai au naționalitățile de sub guvernul Taaffe încă și avantajul, că n'au a se lupta ca și noi, cei de sub oblăduirea țisăistă, cu limba statului său cel puțin lupta lor în contra limbei germane, care de fapt face serviciile limbei statului, este mai ușor, deoarece această limbă nu este recunoscută prin lege ca limbă a statului.

Șilele acestea „Politik“ din Praga a înregistrat cu mare mulțumire o deciziune a curții supreme judecătorești (Oberster Gerichtshof, curtea de cassati) dela 30 August 1888, prin care se enunță că tribunalele în Silesia sunt dator a rezolva hărțile intrate în limba polonă în aceeași limbă. Chiar deciziunea din vorbă a curții supreme judecătorești a fost adusă în limba polonă.

Aici la noi nu se mai primesc nici o hărți la tribunale în altă limbă decât în cea maghiară, necum să se aducă și deciziunile și sentințele în limba părții nemaghiare!

Și în fața acestei stări de lucruri să n'aită dreptate deputatul Steinacker, când susține, că dincoace de Laita sub oblăduirea ungurescă nu există egală îndreptățire cu toate preținsele instituțiunii și legi liberale și cu tota legea de naționalitate, la care se provocă „marii patrioți“ din dieta de câte ori se ridică din sinul naționalităților plângerii, că sunt desconsiderate și asuprite?

Procesul de presă

alți foiei „Romänische Revue“ în a doua edițiune.

(Urmare și fine.)

Apărătorul Coriolan Brediceanu își începe apărarea sa provocându-se asemenea la istorie. În 1848 Români plini de însuflețire au anunțat împreună cu Maghiarii principiile libertății și ale egalității, pentru-că atunci în Maghiarime încă nu era deșteptată conștiința națională. Pe timpul subjugării însă, Români cu Maghiarii la oaltă își plângeau amarul pentru pierderea libertății lor. În fine la a. 1861 s'a pus în prospectă reabilitarea constituției, și atunci filosoful patriei Francisc Deak a dîșu în rescriptul adresat regelui din partea dietei, că naționalitatea și confesiunea să nu facă deosebire între om și om. Acesta a fost una dintre programele fundamentale ale vieții constituționale și din acesta a purces scriitorul articuliilor, când pretinde pe seama Românilor astfel de drepturi, cari și altor naționalități li-s'au dat. Arată apoi, că articuliul nu este îndreptat contra națiunei maghiare, ci în contra guvernului maghiar, de orecă acesta joacă o rea politică de naționalitate. Guvern și națiune însă nu se pôte identifica. În fine află cu uimire, că procuratura a intentat proces de presă pentru amândoi articuli, măcar că curtea cu jurați din Arad n'a condamnat pe acusat pentru alt doilea articuli și această parte a verdictului este încă valabilă. Mai accentuează, că articuli sunt scriși în limba germană și astfel n'au putut să agiteze pe Români, și de fapt nici nu s'au arătat urmele agitațiunei.

Goșdu Elek, subprocurorul, în răspunsul său respinge provocarea la luptă pentru libertate din 1848; apărătorul citează amintirea unor țile sângerose, când Români au aprins, au omorât, au sfâșiat în bucăți copii, au desonorat femei. Provocarea la aceste țile nu pôte fi în folosul acusatului. Nici de efect n'a fost lipsitul articuliului, cel puțin în urma scrieri lui și probabilit sub influința lui s'a comis vătămarea standardului din Beiuș și rugăciunea preotului valah Petrescu pentru invin-

„Gazeta“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Brașov-Brașov
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
nr. 22, etagiul I: pe un an
10 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. 50 cr. Cu dîșu în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atâtu abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

gerea armelor rusești. Dér ori a avut efect, ori nu, agitațiunea este evidentă și merită pedepsă. Aserțiunea apărătorului, că verdictul achitator, adus de judecătoria de presă din Arad cu privire la articolul al 2-lea, este valabil, această aserțiune nu poate fi primită, pentru-că Curia nu a anulat o parte a sentinței, ci întreaga procedere.

Székacs Ferencz, președintele, după o scurtă consultare a tribunalului, declară, că tribunalul nu dă atențiune expeditorilor apărătorului. După această președintele expune obiectiv cuprinsul acusei și a apărării, după care jurații s'au retras pentru aducerea sentinței.

Verdictul juraților, anunțat de președintele Hindy Kalman după o consultare de o jumătate de oră, declară vinovat pe acuzatul Ștefanu Albu cu 7 voturi contra 5 pentru articolul „Situatiunea Românilor în Ungaria”, făcându-se prin publicarea acestuia vinovat de delictul de agitare contra unei naționalități. În articolul „Biserica greco-orientală în Ungaria și Transilvania” 8 jurați n'au aflat agitare, ér 4 da.

Pe baza acestui verdict al juraților, judecătoria de presă a condamnat pe Ștefanu Albu la 3 luni închisore de stat și 300 fl. amendă, precum și la purtarea șeselor de proces (socote în 116 fl. 4 cr.) Imprejurarea, că articuli inculpați au apărut în limba germană, judecătoria de presă a considerat-o ca împrejurare atenuantă. Condamnatul n'a insinuat recurs și astfel imediat fu predat procuraturii r., care-l și trimisă la închisore din Vațu.

Așa-déră judecătoria de presă din Budapesta l'a condamnat pe d-lu Șt. Albu cu 9 luni închisore de stat și 200 fl. amendă mai puțin, decum l'a condamnat judecătoria de presă din Arad. Causa, dice „Egyetértés”, zace în împrejurarea, că în capitală pe astfelu de agitatori măruntii nu-i țin a fi așa de periculoși, precum îi țin în părțile de unde sunt ei și astfelu și față de pertractare s'a manifestat o interesare multă mai mică, de cum s'a manifestat față cu pertractarea din Arad. Numai ca vre-o 20 de Români, continuă „E—s”, au luat parte la pertractare și aceștia au compătimit cu sinceritate pe Albu, când l'au vădit că-lu pornesc pe calea Vațului.

SCRILE DILEI.

Din Viena ne sosese trista șire despre mórtea secretarului ministerial c. r. Dr. Vasile Grigoroș. Cine dintre cei ce au studiat în Viena n'au cunoscut pe acestu zelos naționalist român și bun patriot bucovinén? Grigoroș a fost în totdeuna un adevărat amic și sprijinitor al tinerimei române. Neuitată va rămâne memoria lui în mijlocul acelora, cari pentru zelul său național l'au întâmpinat întotdeauna cu stimă și cu simpatia!

La școlile industriale întreținute de Universitatea săsescă au fost înscriși în anul școlar 1887/88 cu totul 1775 școlari și anume: în Sibiu 47 români, 288 germani, 88 unguri; în Brașov 146 români, 266 germani, 109 unguri; în Sighișoara 2 români, 185 germani, 30 unguri, 1 israelit; în Bistrița 23 români, 85 germani, 43 unguri; în Mediaș 4 români, 122 germani, 11 unguri, 7 israeliti; în Orăștie 22 români, 27 germani, 42 unguri, 1 ceh; în Sebeș 12 români, 65 germani, 8 unguri, 1 israelit; în Cohalm 3 români, 53 germani, 7 unguri; în Agnita 2 români, 82 germani, 3 unguri; cu totul 261 români, 1163 germani, 341 unguri, 9 israeliti, 1 ceh. La școlile de agricultură au fost înscriși: în Mediaș 18 elevi, în Bistrița 11, în Feldiș 11, cu totul 40, între

cari 39 germani și 1 român, anume la cea din Bistrița. Ar fi cu cale, ca și în școlile de agricultură să fiă mai mulți elevi români.

Preotul catolic din Antalfalva, om de 64 de ani, slovac de naționalitate, fusese condamnat, precum am spus la timpul său, la închisore de stat sub pretextul de „agitațiune” panslaviste și antisemite. Acum preotul se află deja în arestul din Vațu, unde a intrat la 15 Noemvre.

Încă o dovadă de libertate ungherească!

În Teresiopole a luat bóla egipténă de ochi (trachoma) astfel de dimensiuni, încât magistratul a pus să fiă vizitat de medicu fiecare locuitor. Celu care e aflat, că suferă de ochi, trebuie să între în spital. Numai celor cari au mijlocă le e permisă a fi căutați acasă.

Toți economii, cari voescă a cultiva sfeclă, fac bine decă se înscriu în listele ce sunt depuse pentru Brașov, Stupini și Dêrste în prăvălia firmei Friedricu Czell și fii, strada Vămii Nr. 7, ér pentru comuna Tereii Bârsei în respectivele oficii comunale. Din cauza urgenței lucrului, înscrierile vor trebui să se termine în curéndu. E vorba de a se contracta furnisări de sfeclă pentru o fabrică de zăharu ce se va înființa aci. Economii români să nu neglige a se înscrie.

Inmormântarea contesei Dora d'Istria născută princesa Elena Ghica s'a făcut la 20 Noemvre n. în Florența. După ultima ei voință, cadavrul i-a fost ars și cenușa ei adăpostită în crematoriul Trespiano. La ardere au asistat și consuli Rusiei și Greciei, precum și o deputațiune a consiliului comună din Florența. Înainte de ardere i s'a deschis testamentul, prin care proprietățile ei din Florența s'au lăsat orașului Bucuresci, ér vila ei din Florența institutului de surdo-muți din acestu oraș.

Sâmbătă au sosit în Sibiu rezerviștii batalionului din regimentul 31 de infanterie, care e staționat în Bosnia. Intrarea lor în oraș a surprins, de ôrece pe capu purtau fesuri roșii și în cursul ôilei orașul, cutrierat de soldați cu fesuri, avea un colorit orientălu.

În ultimul număr al diarului „Zastava” se află o traducere a „Cocinei Nastasica” de Const. Negruzzi, făcută de publicistul sêsbu Ivanu Ivanici. Sub titlul „Lepe Tupjike” (prietinie frumoasă) a apărut în Belgradă o colecțiune de poezii lirice, în care se află traduse mai multe poezii de ale autorilor români ca: Alexandri, Bolintinenu, Negruzzi etc. Traducătorul e d. M. Ivanovic.

D-lu Alphonse Daudet, cunoscutul scriitor franceș, va sosi în Bucuresci la 25 Noemvre st. v.

Ministerul român de rășboiu a trimis doi oficeri la Magdeburg, pentru ca să primescă materialul pentru cupolele dela fortificațiile Bucurescilor.

Foile din Clușiu au primit din Brașov următoarea șire telegrafică: De câteva ôile se transportă nentrerupt tunuri Krupp prin Brașov în România.

D-șora Elena Popovici, scrie „Românul”, elevă a conservatorului din Paris, este recomandată în urma concursului depus, la bursa de canto pentru străinătate. D sa cere, și juriul a acordat, ca să-și continue studiile la Paris, ér nu la Lipsca, cum figura în publicațiunea ministerială.

Cestiunea maghiarisării în dieta ungherească.

Cu privire la desbaterile din dieta ungherească, ce au fost atinse în articolul de ieri, aducem următoarele amărute:

Deputatul Steinacker: (S'auđim! S'auđim!) Caută să mă provocă la o vorbire, pe care nu o pot lăsa fără observare și care arată, că în decursul discuției generale — fire-ar despre ori și ce vorba — noi putem să ne estindem asupra oricărui obiect. D-lu deputat Busbach adecă — după ce a dat de unele contradicții cu privire la espressionile sale anteriore, prin cari și-a amuțit celelalte declarațiuni ale sale — a atins o astfelu de córdă, care arată învingerea inimii asupra judecării politice și asupra spiritului de dreptate alu legislatorilor. Prea stimabilu domn ministru-președinte, séu ori care altul, să nu ne învinovățescă așaderă pe noi cu aceea, că amestecăm în discuția cestiunea de naționalitate cu ori-ce ocaziune și că neincetăm venim înaintea cu gravamine de felulu acesta, căci în astă privință de pe banca guvernului a venit sunetul, la care urmază acum resunetul.

Resunetul va fi scurt și eu sper, că acestuia tocmai așa i se va da ascultare, precum s'a dat ascultare declarațiunii d-lui deputat Busbach (S'auđim! S'auđim!)

Deși onorabilul meu coleg Meltz a dovedit mare abnegațiune de sine atunci, când — pe lângă tôte pagubele cele mari, ce li-se pricinuesc chiar locuitorilor de pe pământul regiu prin proiectele de legi (mai alesu celu privitor la regali) ce stau înaintea noastră — și-a espus vederile sale asupra proiectului de lege din punctu de vedere cu totul generalu, din punctu de vedere alu statului peste tot; contrar cu acesta însă, d lu deputat Busbach vorbesce despre capitală și despre importanța orașelor, în privința cărora s'au făcut în decursul discuției numeroșe aprobări; elu judecă chiamarea orașelor anume și mai cu deosebire din punctul de vedere alu rasei și dice, că prima chiamare a Ungariei este maghiarisarea și că la acestu scop se poate și trebuie să se ajungă prin mijlocirea orașelor. (Adevărat! Așa este! în drépta).

Onorabilul domn deputat constată mai departe — și pe acesta pune mare pondă — că de când s'a inaugurat în oraș opera maghiarisării prin asilur de copii, prin școlile de stat și prin școlile elementare, maghiarimea se estinde în tótă țera și se bucură, că maghiarisarea a devenit chiamarea elementului cetățenesc și că capitala Ungariei în decursu de două-deci de ani a dăruit patriei o avere de o jumătate milionu. (Vivate în drépta. — Sub averea de o jumătate milionu se 'ntelege o jumătate milionu de Unguri, ca și cum locuitorii Budapestei ar fi Unguri).

Ceea ce însă unlu câștigă, altul în cele mai multe casuri perde și deși unlu se bucură de câștig, e naturalu că celălalt simțesce paguba.

Eu datoresc mare mulțumită d-lui deputat Busbach pentru marea-i sinceritate arătată la locul acesta, căci acum am un martor classicu, care a dovedit dreptatea numeroșelor nostre strigate, care a constatat faptul, pentru care noi ne plângem atât de desu. (Mișcare în drépta și în stênga). A spus adecă d-lu deputat, că în adevăr aici se practică patriotica măestrie a maghiarisării în mare măsură, cu mari sforțări și cu mare succes. (Mișcare și furtună aprobări generale).

Decă cei cari sedă pe banca acesta dicu, că statul nu măsură cu măsură egală tuturor filor acestei țeri, atunci pentru ce ne provocăm la legile, la instituțiunile nostre liberale și la legea de naționalitate, din care cel puțin 9 din 10 părți nu sunt altceva, decât o grație scrisă pe hârtia. (Mare șgomot și

mișcare în drépta și în stênga). D-nul deputat Busbach a formulat teoria acelei praxe, pe care noi de multu o simțim și contra căreia de multu ne plângem. Din declarațiunile lui s'a constatat așaderă, că această egalitate de drept, dela care o parte din locuitorii țerii, — anume partea cea mai mare, precum însuși a recunoscut — nu vrea să abdică niciodată, în anumită direcțiune și cel puțin în anumită privință nu există. (Intreruperi în drépta și stênga: Nu așa! Mare mișcare).

Nu există omu cuminte și deștept, care să nu recunoscă îndreptățirea și prerogativele limbei statului, cu tôte astea însă, cetățenii nemaghiari ai țerei cu dreptu cuvântu pretind egalitatea de drept în privința și în direcțiunea liberei cultivări a naționalității lor. (Strigări în drépta și stênga extremă: Potu s'o facă acesta! O voce: Acestu dreptu ilu au în abundență!) și prin o emulațiune pacinică să se potă desvolta paralelu cu acei cetățeni ai patriei, a cărora limbă maternă este totodată și limba statului. (Mișcare în drépta și stênga). Așa-déră Petru Busbach a arătat în modu foarte evident înaintea lunei întregi, câtu de multu dominază politica de rassă tocmai la aceia, cari pururea facu mai mare gură cu ideea de stat. (Intreruperi în drépta: Forte corect!)

(Va urma.)

Causa parochiilor mixte române-sêrbe.

Arad, 12/24 nov. 1888.

(Urmare).

Motive:

Articolul de lege IX. din 1868 li-a recunoscut credincioșilor români și sêrbi, de religiunea greco-orientală, cari viețuesc în comuniune prin comunitățile lor bisericesci, li-a recunoscutu acel dreptu, să se potă despărți unii de alții pe baza naționalității; și după aranjarea relațiunilor comune ce privesc biserica și averea, să potă fiă-care forma în sinul propriei sale provincii bisericesci (mitropoliă) comună separată bisericesci română séu sêrbă. Validitatea acelui dreptu intenționază și procesul de față, și de aceea actorii români și acuzatii sêrbi, încă în această sentință, trebuie anumiți ca persoane juridice separate, unii se anumesc comună bisericesci română gr. or., alții comună bisericesci sêrbă gr. or. — fără privire la aceea, cumcă în faptă și în formă, dênșii numai după acesta vor compune separate comunități bisericesci, și fără privire la aceea, că casualmente dênșii se pot alătura, ca parochia filială, la altă comună bisericesci română séu sêrbă, ceea ce — decă ar întreveni — nu va schimba întru nimic acele relațiuni, privitoare la biserica și la avere, ce sunt stabilite prin sentința de față.

După premierea acestora și față cu pretensiunile reciproce ale părților litigante pentru împărțirea averii bisericesci, a trebuit mai înteu să judecăm cumcă ce vine sub împărțire, după cari modalități să se efețuescă împărțirea, și desclinit cumcă care să fiă proporțiunea séu cheia la împărțire?

Precum mărturisese protocolul O. a. compus în Chinesu la 8 Octomvre 1872, locuitorii, atât acuzatorii români cât și acuzatii sêrbi, au recunoscut cumcă întregă averea bisericesci și școlară din Chinesu este proprietate și posesiune comună, fiindu de față la această recunoșcere comisiunile delegaționale congresuale, cea română și cea sêrbă, și preotul ca organ alu municipiului, dechiarându totu atunci atât Români cât și Sêrbii, cumcă nici unei partide nu compete nici un drept eschisiv. Numai cărțile bisericesci în limba slavă le-au dechiarat amândou părțile, sub decursul procesului, de proprietate eschisivă a Sêrilor, și s'au învoit amândou părțile întru aceea, ca aceste cărți să se predea comunei bisericesci sêrbe fără împărțire. Er cu privința la lustrul, însemnat la pozițiunea 11. din conscrierea N. a. judecătoria primă a respins pe acuzata comună bisericesci, carea forma pretensiune de proprietate eschisivă, și în contra acestei respingeri dênșia n'a rădicat apelațiune. Prin urmare, cu excepțiunea cărților în limba slavă, vine sub împărțire întreaga avere

bisericească și școlară, carea este înșirată bine sub II. în partea dispoziitivă a sentinței dela judecătoria primă.

Cu privire la modalitățile împărțirii și la proporțiune s'au cheia, învoirea generală A. a. (Vereinbarung) stabilită de delegațiunea congreselor, a celui s'erb și român, la 1871. în cazul prezente nu s'a putut primi și accepta necondiționată ca cinosură și ca regulă obligatorie. Pentru-că din textul și din spiritul aceleia invederază apriat, cumcă delegațiunea congreselor a voit s'o dea numai de instrucțiune și de îndrumare pentru comisiunile esmise a conduce și a efectui procedura de împacățune, și cumcă în acea învoirea dorită se exprime numai principiile conducătoare, pe a cărora basă pofia se se efectuează împacățunea în comunele mixte române-serbe, d'ér totodată numita delegațiune a dechiarat' espres în punctul XVIII. din „Vereinbarung“, că în cazul decă nu ar succede împacățunea ce se va încerca în comunele mixte, despărțirea se va intenta pre calea legală procesuală. Prin acésta, însăși delegațiunea congresuală s'a enunciat, că cei, cari nu sunt aplicați s'apăsescă la împacățune pre basă principiilor din „Vereinbarung“, aceia pot s'și valideze pretenșiunile lor, la drepturi și la avere, pre calea judiciară. De altminte, acésta cale le este asigurată părților interesate și în § 8. art. IX. din 1868. astfel, în-cătu numita delegațiune nu li-a putut micșora drepturile ce le aveau în astă privință, d'ér nici n'a voit s'le micșoreze, că de cumva principiile statorite de d'ensa le credea obligatorie necondiționată pentru fiecine, atunci de sigur nu îndruma la calea procesului zadarnic pre aceia, cari nu sunt aplicați a face împacățune pre basă acelor principii. — Cu tóte acestea, nu se eschide, ca judele s'nu pótă accepta și aplica principiile cuprinse în învoirea A. a. atunci și acolo, unde le află corăspundătoare cu dreptul, cu dreptatea și cu postulatele echității.

Astfelu forul acesta alu treilea, în privire la averea bisericeii, a socotit de acceptabil, ca, edificiul bisericeii, fundul bisericeii și apartamentele bisericeii (cu excepțiunea cărților liturgice în limba slavă) s'le țină sie-și, neimpărțite și în natură, comuna bisericească acusată română, ér valórea de estimațiune a obiectelor acelora, s'o plătescă în ban la comuna bisericească acusată s'erbă, luându-se de proporțiune numărul sufletelor. Comuna bisericească acusată încă s'a învoit în aceea, ca edificiul bisericesc și apartamentele bisericesc s'le se predea în natură, direct, parte comunei bisericesc române, însă suma de răscumpărare după obiectele înșirate o pretinde, nu în proporțiune la numărul sufletelor, fără în proporțiune egală, adecă pretinde jumătate din prețul de estimațiune, și în acésta proporțiune dorește ca și din fundul bisericeii s'le se predea jumătate în natură.

(Va urma).

Literatură.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte întocmite de **Ioan Papiu**, au esit de sub tipar în proprietatea și editura „*Cancelariei Negrațu*“ din Gherla — Sz.-ujvár — și se pótă procura de acolo cu 2 fl. exemplarul. Acéstu volum de preste 24 còle cuprinde: 8 cuvântări acomodade pentru orice casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întâmplare în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însă mai speciale de mórte, 4 la înmormântarea ómenilor bătrâni, 5 la înmormântarea pruncilor, tinerilor și junilor, 9 la casuri de mórte speciale; apoi pe mai bine de patru còle urmază o mulțime de iertăciuni precedate de o introducere generală în iertăciuni, și anume: 1) Iertăciunile bărbatului dela muier, 2) ale muierii dela bărbat, 3) ale părintelui dela fii, 4) ale mamei dela fii, 5) ale filor dela părinți, 6) ale fratelui s'eu surorii dela frați și surori, 7) ale nepoților dela moși, móșe, bun, bune, străbun, străbune, 8) ale nepoților dela unchi și mătușe, 9) dela nemurii și consăngenii mai depărtați, 10) dela consoții de aceeași ocupațiune, 11) dela binefăcătorii, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați.

Recomandăm Clerului român acéstu bogat volum de cuvântări funebrale și iertăciuni lucrate amăsurat tuturor cerințelor preoției fungente la casuri funebrale.

Congresul de tuberculose.

Reportul d-lui Dr. Z. Petrescu asupra lucrărilor întâiului congres pentru studiul tuberculosei, ținută la Paris dela 25—31 Iulie 1888. (Urmare.)

IV. Modul de transmitere a tuberculosei dela om la animale.

Dela om la animale, tuberculosa se pótă transmite mai cu s'ema prin calea digestivă (prin înghiterea sputei s'eu a ori-cărui altu produs tuberculós). Deși Strauss și Würtz au constatat o rezistență mare din partea tutunului digestiv, la infecțiunea prin spută tuberculósă, totuși acésta rezistență nu este absolută. S'au relatat congresului fapte prin cari se constată, în mod evident, introducerea bacilului lui Koch în organismul animalelor prin calea digestivă, în urma înghitutei sputei tuberculósor. Acésta s'a observat mai cu s'ema la paserile de curte. Asemenea se pot tuberculisa și alte animale prin produse de provenință dela indiviții atinși de o tuberculósă, precum dovedesc experiențele lui Chauceau, Klebs, Tousseint și alții.

V. Transmisiunea tuberculosei prin apa de beut.

Bacilul lui Koch se pótă transmite și prin apa de beut contaminată. Din experiențele lui Strauss, Würtz, Galtier și Cadeac, comunicate congresului, reese că bacilul tuberculós se trăsese multu timp în apă și că apa este un vehicul din cele mai energice pentru transmiterea acestui bacil la om s'eu la animale. Galtier și Cadeac au ținut fragmente de organe tuberculose, mai întâi în apă necetată preinoită și apoi în apă stătută într'unu vas. Apa stătătoare a dat inoculațiuni pozitive, chiar o sută de zile după începutul experienței; ér apa curgătoare chiar după o lună și jumătate, dela începutul experienței.

Chantemesse și Widal au luat probe de apă din Sena, în tuburi. Parte din aceste tuburi au fost sterilizate, apoi s'emenate cu cultură de tuberculósă; ér parte nesterilizate și s'emenate îndată după luare. O jumătate din tuburile din fie-care grupă a fost conservată în gheață, la o temperatură de 8°—12°, cealaltă jumătate a fost menținută la temperatura camerei dela 15°—20°. La fiecare 8 zile ei luau puțină apă din tuburile conservate la temperatura moderată, și le s'emenau în flaconele lui Pasteur, pline cu bulion glicerinat, după metoda lui Nacord și Roux; apoi aceste flacone se puneau în etuvă. După 20 de zile s'eu după o lună inoculau, în peritoniu unu purcelu de India, câte unu centimetru cub de apă din fie-care din tuburile cari erau s'emenate directe, fără de sterilizațiune prealabilă. Astfel au constatat, că germenii tuberculosei au trăit 50 de zile în apa sterilizată și ținută la o temperatură între 8°—12°, și 60 de zile în apa sterilizată și ținută la o temperatură de 15°—18°.

Semnele unui diagnostic precoc alu tuberculosei la om și la animale.

Tuberculósă fiind o bolă contagioasă, diagnosticul ei precoces te de cea mai mare importanță pentru igiena și salubritatea publică. Afară de cheltueli mari, la cari expunem familia s'eu administrațiunea publică când semnalăm unu fistic în sinul lor, apoi este sciut, că cu câtuafecțiunea este mai recentă, abia începătoare, cu atât măsurile profilactice și curative sunt mai eficace.

Tuberculósă începătoare, localizată într'unu visceru s'eu organu óre-care și diagnosticată imediat, pótă fi oprită în mersul ei progresiv în evoluțiunea ei infecțioasă, de aceea, cestiunea diagnosticului precoc alu tuberculosei la om și la animale a fost multu debătută în congres, și nu trebuie s'credem că este lesne de resolvată.

S'au indicat mai multe semne s'eu simptome, cari ar pótă s'ne dea cheia

unui diagnostic precis, sigur, precum este perimetrul toracic mai jos de 72 cm. și indiciul spațiului intermamelonar mai jos de 17—18 centimetri, febra tuberculósă cu unu începutu forte brusc și apoi staționară și persistentă, d'ér tóte acestea n'a putut fi recunoscute ca simptome patognomice ale tuberculosei începătoare, la om.

La ceea ce concernă animalele, Nocard, Arloing și Trasbot au declarat că medicina veterinară n'are încă nici unu semn patognomic, care se indice o tuberculizațiune începătoare. De multe ori, dicit ei, avem animale forte grase, de o sănătate aparentă, perfectă, și cu tóte acestea la tăiere se găsesc tuberculose. Astfelu cu simptomele cunoscute până astă-zi în parologie, ne aflăm în imposibilitate de a afirma, în mod precis, că cutare individ din rassa bovină se află tuberculizat. Sunt abia câțva ani, a dicit Trasbot, când premiul de onore s'a dat chiar unu bou tuberculós.

Nu ne rămâne d'ér decâtu examenul microscopic și colorant alu bacilului Koch, care este adevărata cauză a tuberculosei, d'ér toți scimă, câtu greutatea întâmpinăm de a poseda în laboratoriu pentru cercetări chimice anatomo-patologice. Apoi nu toți medicii de spitale, de județe, s'eu de orașe pot face nisce asemenea cercetări microbiologice.

Medicii practicantii au trebuință de unu mijloc mai expeditiv și mai sigur. De aceea congresul, basat pe faptele experimentale și clinice ale lui Verneuil, Arloing, Nocard și Daremberg, a recunoscut ca elementu de diagnostic sigur alu tuberculosei, inoculațiunea pe animale. Prin acéstu mijloc, Verneuil dicit, că se asigură mai în tot'a-una despre natura leziunilor diferitelor sisteme organice, înainte de a proceda la unu tratamentu chirurgical, radical. Iată și modul cum procedeză în tóte aceste casuri: Incarcă pipeta lui Pasteur cu productul dela individ suspect și o introduce în cavitatea peritoneală a animalului supus experienței. Pentru acéstu scop, alege de preferință purcelul de India, care, deja a deca și dela inoculațiune, începe s'ăibă tuberculose în splină și mai târziu chiar în plămân. Splina este celu dintăiu organu, care se tuberculizează prin acésta metodă de inoculațiune.

Prin metoda ipodermică sprijinită de Nocard, inoculațiunea, deși mai sigură și mai ofensivă pentru animalul supus experienței, dá o tuberculizațiune multu mai lentă, mai târziu.

Cu tóte acestea, există de multe ori casuri de tuberculósă, cari nu dau nici o expectorațiune s'eu unu altu produs de secrețiune, în care se putem găsi bacilul specific, s'eu cu care se putem să practicăm o inoculațiune experimentală.

Există tuberculose ganglionare incapsulate, tuberculose intestinale și mamite tuberculose cari rămân staționare localizate în timpu prelungit și nu permit decâtu pre târziu răspândirea bacilului în sânge s'eu organismu, s'eu în afară de organismu, atunci când deja totu organismul este infectat. În tóte aceste casuri nu rămâne decâtu să așteptăm până la dobândirea unu produsu organicu óre-care, pe care supunându-lu probelor prin examenul microscopic s'eu prin inoculațiune, și găsind într'ensul bacilul specific, s'afirmăm în modu categoric, că avem a face cu casuri de tuberculósă bacilară.

(Va urma.)

Cununia. D-lu *Niculae Navrea și D-sora Maria Grindu* și-au serbatu Duminecă în 12 Noemvre cununia în biserica Sf. Nicolae din locu. — D-lu *Iuliu Crainic* teologu, din Urișul de jos, și D-sora *Victoria Laslo* din Sângeorgiu de Mureșu, și-au serbatu cununia la 22 Noemvre n. în biserica gr.-cat. din Sângeorz. — Adresăm felicitările nostre ambelor părech!

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta.)

Budapesta, 27 Octomvre. În sedința plenară a camerei comerciale și industriale, Wahrmann a propus, ca s'și exprime camera părerea sa de réu și desaprobarea pentru atitudinea secretarului ei Steinacker și s'pretindă dela acésta, ca s'promită în sedința publică solemnelă, că în viitoru se va abținé dela ori-ce activitate și aserțiuní în scris ori prin graiu, cari contradicú intențiuniloru opiniunii publice și ale camerei. Madary făcu propunerea, ca Steinacker s'fiă destituitu din postul s'eu de secretar. Propunerea lui Wahrmann s'a primitu. Președintele comunică apoi lui Steinacker, care a fost adus în sala de sedință, hotărârea camerei. După acésta Steinacker a declarat, în mijlocul unu marităceri, că recunósce, că a meritat dojana; mai departe declară, că este unu aderent necondiționat alu ideii de statu unguresc; declară apoi, că în viitoru se va abținé dela ori-ce activitate și aserțiuní, care ar puté veni în contradicere cu opiniunea publică și cu intențiunile camerei; vrea s'evite chiar și aparința, că ar fi întemeiate invinuirile. Cu acésta s'a terminat afacerea.

Chezi-Oșorheiu, 27 Noemvre. Contele Ioan Nemes a fost alesu unanimu ca deputat.

Bucurescii, 27 Noemvre. (Sedința camerei). Deputatul Blaremberg a propus, între aplause, restituirea porturilor libere Galați și Brăila. Camera a votat ugerța.

Bruxella, 27 Noemvre. Guvernul cere unu nou creditu de 120 milioane pentru scopuri de inarmare.

Scirile ce sosesc din minele de cărbuni sunt forte neliniștitoare. S'au întâplat bătăi sângeroase între lucrătorii și între gendarmeria. Este temere, că va izbucni o grevă generală.

Parisu, 27 Noemvre. Wilson a luat parte pentru întâia dată, de când cu procesul s'eu, la sedința camerei. Metureur, făcându alusiune la prezența lui Wilson, ceru suspendarea sedinței pentru o óra. Propunerea s'a primitu. Wilson a părăsit apoi sala sedințelor însoțit de Andrieux.

NECROLOGU.

Olga Grigoroviza nasc. *Tomik*, plină de durere face cunoscut în nume s'eu și alu fiului minoru *Barbu*, perderea prea iubitului soțu, respect. Tată

Dr. Vasile Grigoroviza

secretariu ministerialu șc. r. etc.

încetat din viétă la 24/12 Noemvre 1888 în etate de 54 ani.

Cortegiul funebreal alu defunctului va pleca luni 26/14 la óra 2 p. m. dela domiciliu (I. Schönlaterngasse 5) la biserica g. or. „Sf. Treime“ și de acolo la cimiterul centralu.

Viena, 24/12 Noemvre 1888.

Cursul la bursa de Viena

din 26 Noemvre st. n. 1888.

Renta de aur 4%	100.75
Renta de hartiă 5%	92.10
Imprumutul căilor ferate ungare	144.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	117.—
Bonuri rurale ungare	104.50
Bonuri cu clasa de sortare	104.50
Bonuri rurale Banat-Timish	104.50
Bonuri cu cl. de sortare	104.50
Bonuri rurale transilvane	104.20
Bonuri croato-slavone	104.50

Editoru și Redactoru responsabilu:
Dr. Aurel Mureșianu.

PUBLICAȚIUNE

Asupra arândării dreptului ce se compete comunei orașenească Brașov în încasarea banilor de statutu și competențelor de tîrgu, se va ținea spre acest scop *Joi în 6 Decembrie a. c.* o pertractare scripturistă de oferte. Acestu drept se arîndeză pentru perioada din *1 Ianuarie pînă la 31 Decembrie 1888.*

Spre acestu scopu se provocă toți amatorii, ca pînă în *6 Decembrie a. c.* înainte de prînzu 12 ore, să-și astîrnă la oficiulatu economicu orașeneșcu ofertele scripturistice și sigilate, cărora are să se alătore 10% din arînda anuală oferată.

Deschiderea comisionară a ofertelor se va ține la *3 ore după prînzu a aceleiași zi.*

Ofertulu trebuie să conțină declarațiunea, cum că oferentulu 'i suntu cunoscutu condițiunile de oferte și arînda și că se supune lor pe deplinu. Totu în ofertă are să se amintescă în cifre și litere suma de arînda ce se oferă pe an.

Condițiunile de oferte și arînda se potu pînă în ziua pertractării de oferte examina la oficiulatu orașeneșcu economicu în decursulu orelor de oficiu.

Brașov, 20 Noembrie 1888.

Magistratul orașeneșcu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de învățătoru alu II-lea la școla confesională gr. cat. din Borgotiha prin acêsta se escrie concursu.

Emolumentele împreunate cu acestu postu suntu 200 fl. v. a., cari se plătescu în rate lunare anticipative, 6 orgii de lemne, grădină, pomăria în estensiune de 6 orgii și cvartirul naturalu.

Doritorii de a ocupa acestu postu au a'și subșterne suplicile instruate cu documentele prescise în lege la subscrisulu senatulu pînă în *8 Decembrie st. n. a. c.*

Din ședința senatulu scolasticu confesionalu ținută la 25 Noembrie 1888.

Moisa Popp,
paroch. locului ca președinte.

Victorü Avramü,
193. învățătoru ca notaru.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de alu II-lea învățătoru la școla gr. cat. din Leșiu se escrie prin acêsta concursu cu terminulu de 16 Decembrie 1888 st. n.

Emolumentele împreunate cu acestu postu suntu: 150 fl. v. a. de primitu în rate lunare anticipative din fondulu scolasticu gr. cat. a Leșiu, apoi cvartir liberu și lemne de focu trebuincioșe.

Concurenții voru avé a documenta etatea lorü, serviciulu de pînă acum, calificațiunea de învățătoru și din limba maghiară.

Suplicile se voru înainta pînă la terminulu statoritü senatulu scolasticu gr. cat. din Leșiu p. u. Oláh Sztgyörgy.

Dela inspectoratul scolasticu districtualu gr. cat.

Năsëudü, 17 Noembrie 1888.

Gregoriu Moisilü,
Vicarü foraneu.

191,3—3

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta:

Trenulu de persöne Nr. 307: 7 ore 10 de minute sêra.
Trenulu mixtu Nr. 315: 4 ore 10 minute dimineața.

2. Dela Brașov la București:

Trenulu acceleratü Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineața.
Trenulu mixtu Nr. 318: 1 ora 55 minute după amëzi.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenulu de persöne Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amëzi.
Trenulu mixtu Nr. 316: 9 ore 52 minute sêra.

2. Dela București la Brașov:

Trenulu mixtu Nr. 317: 2 ore 32 minute după amëzi.
Trenulu acceleratü Nr. 301: 10 ore 12 minute sêra.

Se deschide abonamentu pre anulü 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Diarü beletristicu și enciclopedicu-literaru — cu ilustrațiuni. — Cursulu XII. — Apare în 1 și 15 zi a lunei în numerü câte de 2—3 cöle cu ilustrațiuni frumöșe; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrale și a. — mai departe tracteză cestiuni literare și științifice cu reflesiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte populațiuni din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor individiilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerațiune pre anulü întregü e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci—lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postalü.

PREOTULU ROMÂNÜ. Diarü bisericescu, scolarü și literaru — cu ilustrațiuni. — Cursulu XIV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cöle; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, serbători și diverse ocașiuni, mai alesu funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literari; și în urmă totu soiulu de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericescă, scolastică și literară. — Prețulu de prenumerațiune pre anulü întregü e 4 fl. — pentru România 10 franci—lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postalü.

Colectanții primescu gratisu totu alu patrulea esemplaru.

Numeri de probă se trimitu gratisu ori-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totu de aci se mai potü procura și următorele cărți din editura propriä:

Apologie. Discusiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulü Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincal. Prețulu 30 cr.

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Töte trei împreună 1 fl.

Cuvëntări bisericesci la töte sêrbătörile de peste anü, de I. Papiu. Ünü volumü de preste 26 cöle. Acest opü de cuvëntări bisericesci întrece töte opurile de acestu soiü aparute pînă acum — avëndü și o notiță istorică la fia-care sêrbătöre, care arată timpulü introducerii, fazele prin cari a trecutü și modul cum s'a stabilitü respectiva sêrbătöre. Prețulu e 2 fl.

Barbu cobzarilü. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Idealulü perdutü. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui omü de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulü perdutü** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Fântana dorului. Novelă populară de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanü craiulü codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimulü Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Elü trebuie să se însöre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulu 25 cr.

Branda söu Nunta fatală. Schiță

din emigrarea lui Dragoșu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanü Tanco. Prețulu 30 cr.

Probitatea în copilăria. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulu 10 cr.

Hermanü și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinü Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Petulantulü. Comediă în 5 acte, după Augustü Kotzebue, tradusă de Ioanü St. Șuluțu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasului din Fiume prin Vincentiu Nicörä, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Regina României. Prețulu 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Ünü volumü de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redusü (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirü și vioarele, poesii populare, culese de Ioanü Popü Reteganu. Ünü volumü de 14 cöle. Preț. 60 cr.

Tesaurulü dela Petrosä seu Cloșca cu puilü ei de aurü. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sätenui Românü. Cartea I, II, III, IV, cuprindü materii förte interesante și amuzante. Prețulu la töte patru 1 fl. — câte una deosebü 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii förte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr.

Colectă de recepte din economiä, industriä, comerciu și chemiä. Prețulu 50 cr.

Economia pentru söcelele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Indreptarü teoreticü și practicü pentru învățămëntulü intuitivü în folosulü elevilorü normalü (preparandialü), a învățătorilorü și a altorü bărbați de școlä, de V. Gr. Borgovanü, profesorü preparandialü. Prețulu unui esemplaru cu porto francatü 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura nöstră pedagogică abia aflämü vre-ünü opü, întocmitü după lipsele söcelorü nöstre în mäsura în care este acesta, pentru aceea ilü și recomandämü mai alesü directorilorü și învățătorilorü ca celorü în prima linia interesatü.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețulu 15.

Manualü de Gramatica limbii române pentru söcelele popularü în trei cursuri de Maximü Popü, profesorü la gimnasulü din Näsëudü. — Manualü aprobatü prin ministeriulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datü 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulu 30.

Gramatica limbii române lucrată pe base sintactice de Ioanü Buteanu, prof. gimn. Ünü volumü de peste 30 cöle. Prețulu 2 fl.

Manualü de stilistică de Ioanü F. Negruțu, profesorü. Opü aprobatü și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datü 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică förte bogată a acestui op — cuprindëndü compozițiuni de totü soiulu de acte obveniente în referințele vieții socialü — se pöte întrebuița

cu multü folosü de cătră preoți, învățătorü și alți cărturari români. Prețulu 1 fl. 10 cr.

Nu më uita. Colectiune de vierșuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafiä și a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătore la propunerea calculărei în școla populară pentru învățătorü și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavrilü Trifu profesorü preparandialü. Prețulu 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarulü sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci förte frumöșu ilustratä. Prețulu unui esemplaru broșuratü e 40 cr., legatü 50 cr., legatü în pânză 60 cr., legatü mai finü 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxü 1.50—2.50

Miculü mărgăritarü sufletescü. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumöșu ilustratä, pentru pruncii scolarü de ambe secșele. Prețulu unui esemplaru broșuratü e 15 cr., — legatü 22 cr., legatü în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolarü de ambe secșele, Cu mai multe icöne frumöșe. Prețulu unui esemplaru e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulü Prea Sântei Vergure Maria a Născătorei de D-șeu urmatü de mai multe rugăciuni frumöșe. Cu icöne frumöșe. Prețulu unui esemplaru speditü franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. M. Isusü Christosü. Prețulu unui esemplaru legatü și speditü franco e 15 cr.